

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

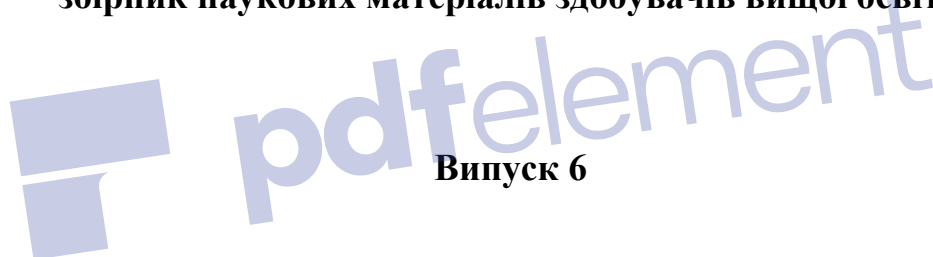
Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 6
2022

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Рівне, 2022

Студентський дайджест : збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти.
Випуск 6. Рівне : РДГУ, 2022. 136 с.

Головний редактор :

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету

Виконавчий редактор :

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії :

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олена Сергіївна – здобувач ступеня PhD кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету за спеціальністю 053 «Психологія».

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол № 11 від 24 листопада 2022 р.)*

7. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2006. 456 с.
8. Сазонова А. В. Формування первинного економічного досвіду старших дошкільників в ігровій діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Луганськ, 2007. 244 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream.pdf> (дата звернення: 11.11.22).

УДК [159.922.73:159.923-057.87]:355.422(477).

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТРИВОЖНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Мартюченко Катерина, здобувач ОС «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія», 4 курс, РДГУ

Науковий керівник: Дзеджера О.В., старший викладач

Постановка проблеми: Війна є надзвичайним психологічним подразником для людини та суспільства. Ми не маємо природного імунітету, здатного захистити від стресу, що спричиняють бойові дії. Втім, існують дієві психологічні правила і практики, які дозволяють навчитися спокійніше сприймати життя. І цим зберегти фізичне здоров'я та душевну рівновагу. Війна спричиняє тривалу стресову ситуацію. Війна – час відповідального лідерства. Усвідомлення цього гуртує до спільних дій і зменшує ймовірність панічно-депресивних настроїв. Адже кожен українець відчуває причетність до загальної справи.

Мета дослідження: дослідити психологічні особливості прояву тривожності у студентів під час війни.

Виклад основного матеріалу дослідження Тривожність має великий вплив на поведінку людини, таким чином під впливом тривоги змінюється характер поведінки людини. Тривога підвищує активність особистості, сприяє нервовому збудженню, на фізіологічному рівні сприяє появі напруги у тілі, таким чином спонукає людину до більш інтенсивних та цілеспрямованих зусиль на виконання діяльності і тим самим виконує адаптивну функцію.

Важлива тривалість тривоги, тому що інтенсивна і тривала тривога негативно впливає та перешкоджає формуванню адаптивної поведінки і веде до порушень поведінкової інтеграції, а іноді і до клінічних психічних порушень

Тривожність – це наслідок недостатньої адаптації психофізіологічних механізмів, які посилюють рівень активації нервової системи і викликають неадекватні реакції поведінки

Ситуативні прояви тривожності є особистісними та стійкими характеристиками або це – особистісна тривожність. І як індивідуальна схильність людини до тривоги передбачає тенденцію сприймання наявної ситуації загрозливою з відповідними реакціями на неї. Доведено, що особистісна тривожність активізується за наявності певних стимулів, які розцінюються як небезпечні, пов'язані зі специфічними ситуаціями загрози престижу людини, її самооцінки та самоповаги

Тривожність яка характеризується переживанням емоційного дискомфорту, передчуттям небезпеки є показником незадоволення значимих потреб особистості. Вона актуалізується під час ситуативних переживань або проявляється гіпертрофовано як стійка індивідуальна особливість особистості постійно. Стан тривожності – це стан готовності: підвищеної уваги, сенсорного та моторного напруження, що забезпечує відповідну реакцію на страх.

Тривожність як феномен має яскраво виражену вікову специфіку у формах прояву та реалізації варіантів компенсацій та захисту. Для кожного вікового періоду існують певні сфери, об'єкти дійсності, що викликають тривогу незалежно від того реальна існуюча небезпека чи нереальна і тривожність притаманна особистості як індивідуально-особистісна характеристика. У юнацькому віці тривожність проявляється дуже різноманітно та часом несподіваною, маскуючись під інші проблеми. Наприклад: основними ознаками

тривожності у студентів є пасивність на заняттях, скутість під час відповідей, збентеження під час найменшого зауваження з боку викладача. Крім того, в силу великих емоційних навантажень, виникають психосоматичні захворювання, опірність імунної системи знижена за рахунок тривоги, що негативно впливає на моральний та фізіологічний стан особистості (організм постійно знаходиться у стані напруги)

Юнацький вік є періодом інтроспекції, оцінки власних бажань та можливостей, знань, постановка цілей на майбутнє, початок професійної самореалізації з чим пов'язано багато страхів, що активізують тривогу. Тому випускники ЗВО часто стурбовані своїм майбутнім як особистісним так і професійним. Майбутнє – це своєрідне психологічне утворення, результат внутрішньої роботи особистості, спрямованої на створення безперервної особистої історії, цілісності «Я», перспективи життєвого шляху. Страх перед майбутнім – це один із проявів базового, фундаментального переживання тривоги, від якого не вільна ні одна людина, що володіє свідомістю, це, так звана» базова (або «екзистенціальна») тривога, яка пов'язана з невизначеністю і невідомістю. Ніхто не може дати стовідсотковий прогноз подій навіть на завтрашній день, не кажучи вже про те, що буде через місяць чи рік. Майбутнє володіє обома «тривожними» характеристиками: воно невизначене і невідоме. Його неможливо передбачити або гарантувати, тому особистість може тільки планувати майбутнє (тобто мати якісь очікування, що все складеться саме так, а не інакше), але не визначати

Дослідниця В. Семиченко у структурі спрямованості виокремлює особистісний, рефлексивний та процесуальний компоненти. Особистісний компонент включає: потреби, бажання, інтереси, ідеали, переконання, світогляд, ціннісні орієнтації людини тощо [2]. Рефлексивний компонент складається з: самооцінки, самопізнання, усвідомленого ставлення до труднощів. До процесуального компонента відносять: когнітивну, емоційно-оціночну та поведінкову або діяльнісну складові [2]. Слід зазначити, що самооцінка юнака формується шляхом порівняння «Я ідеального» з «Я-реальним». На даному етапі формуються лише помилкові уявлення про обидві категорії самооцінки тому, що «Я-ідеальне» частіше за все випадкове, ефемерне, не вивірене, нічим не підкріплене, а «Я-реальне» не може бути адекватно оцінене самою особистістю. Дане об'єктивне протиріччя у розвитку особистості юнака може викликати внутрішню невпевненість у собі та супроводжуватись іноді зовнішньою агресивністю, свавіллям та почуттям відчуженості, самотності в думках

За Е. Еріксоном, юнацький вік це криза ідентичності, що складається з певних соціальних та індивідуально-особистісних виборів, ідентифікацій та самовизначень [1]. Якщо особистості не вдається успішно вирішити ці задачі, що постають перед ним в період юнацтва, то формується неадекватна ідентичність, розвиток якої може відбуватися по чотирьом основним лініям:

1. Відхід від психологічної близькості, уникнення близьких тісних міжособистісних стосунків.
2. Нечітке відчуття часу, нездатність будувати життєві плани, страх дорослішання та змін.
3. Нечітке розуміння власних продуктивних творчих здібностей, невміння мобілізувати власні внутрішні ресурси та зосередитися на певній головній діяльності.
4. Формування «негативної ідентичності», відмова від самовизначення та вибір негативних образів для наслідування.

Усі вищезгадані особливості юнацького віку роблять юнаків особливо чутливими до подій навколишнього середовища та одразу викликають реакцію фрустрації на вплив навколишнього середовища «провокуючи» реакцію виникнення ситуацій підвищеної тривожності. Рівень прояву тривоги та характер фізіологічних проявів особистості у стані тривоги є суб'єктивними показниками, що ґрунтуються на індивідуальних особливостях особистості. Тривожність особистості в юнацькому віці призводить не тільки до неефективного вивчення навчального матеріалу, а й пришвидшує дестабілізацію адаптивної поведінки та функціонування в соціумі. Що, в свою чергу, ускладнює процес професійної самореалізації особистості випускників.

Висновки. У студентів під час війни спостерігається високий рівень індивідуальної тривожності і знижується рівень ситуативної, адже адаптація та пристосування до соціального оточення та форм робіт відбулося успішно, а зараз постає питання індивідуального та професійного самовизначення, адже студенти скоро стануть молодими спеціалістами і їм необхідно буде шукати роботу, адаптуватися до нового етапу та нових соціальних умов (трудоий колектив, самостійність, відповідальність). Випускники, які входять у доросле життя, відчують на собі неоднозначний вплив зовнішньої ситуації: змінилися вимоги, які ставить суспільство перед молоддю, а умови сучасного життя кардинально відрізняються від умов життя 20–30 років тому.

Список використаних джерел

1. Еріксон Е. Ідентичність: юність та криза. Заг. Ред. та передмова Толстих А. В. Москва: Прогрес, 1996. 344 с. [на рос.мові]
2. Семиченко В.А. Психологія емоцій. Київ: Магістер. 1998. 128 с.

УДК [316.6:316.452.52]:004.7

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Мисько Єлизавета, здобувач ОС «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія» (Практична психологія), 4 курс, РДГУ

Керівник: Кулакова Л.М., кандидат психологічних наук, доцент

Постановка проблеми. Жодна людина не хоче бути самотньою. Спілкування потрібне кожному. Комунікація – один із важливих способів взаємодії людей, тому вона займає величезне місце в сучасному суспільстві і є просто необхідною для комфортного життя. З розвитком технологій спілкування теж зазнало певних змін, а, точніше, поява гаджетів та Інтернету зробили його більш різноманітним та доступним для всіх. Тепер складно навіть знайти людину, яка не має сторінки в соціальній мережі. З появою всесвітньої павутини, спілкування вийшло за рамки однієї квартири чи міста, тепер з легкістю можна тримати зв'язок навіть будучи у різних країнах. Саме соціальні мережі є найбільш поширеним способом віртуальної комунікації серед аудиторії різних вікових груп. Віртуальне спілкування дає можливість вести діалог з будь-ким і в будь-який зручний час. Більшість обирає саме такий вид комунікації, адже це простіше, ніж фізична та соціальна реальність. Складно уявити день сучасної людини без регулярного «занурення» у віртуальний соціум. Спілкування та знайомство у соціальних мережах здобуває з кожним днем все більше прихильників, адже можна займатися своїми справами і вести діалог з декількома різними людьми навіть не виходячи з дому. Соціальні мережі дозволяють комунікувати між собою не тільки тим, хто знайомий в реальності, але і знаходити нових співрозмовників, чим і пояснюється актуальність даного дослідження.

Мета дослідження – охарактеризувати психологічні особливості Інтернет-комунікації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальна реальність – це комунікативна реальність. У концепції комунікації загострюється і підкреслюється момент мінливості та динамізму соціальної реальності [4, с. 308]. Молодь все частіше несвідомо надає перевагу спілкуванню за допомогою Інтернету, навіть маючи змогу зустрітися особисто. Така комунікація має ряд позитивних та негативних наслідків. До позитивних аспектів особистісного розвитку за допомогою Інтернет-спілкування можна віднести подолання комунікативного дефіциту, розширення кола знайомих, підвищення інформованості в обговорюваних питаннях. Водночас, Інтернет-спілкування часто негативно впливає як на психофункціональний стан молоді, так і на їхні стосунки з друзями, сім'єю та оточуючими. Вплив надмірного використання соціальних мереж як засобу комунікації на реальні взаємостосунки користувача може бути досить відчутним: замкненість, втрата соціальних